

La democràcia no arriba al camp

No es tracta d'una exageració. La democràcia no ha arribat al camp. Tota la polèmica sobre les cambres agràries, la manifestació massiva aconseguida el passat dia 20 per les organitzacions de la dreta agrària, les recents intervencions econòmiques d'algunes cambres per part de l'administració, com ara la provincial de València i la local de Carcaixent, no són més que episodis d'una «transició» repetidament ajornada, mal conduïda pel govern socialista i ara, amb les eleccions generals a un pas, pendent d'una nova legislatura.

Efectivament, quasi una dècada després de les primeres eleccions del

El 20 d'aquest mes milers de camperols s'aplegaven a Madrid contra un projecte de llei, poc ambiciós, que pretén reformar el sistema de cambres agràries. El camp pot identificar-se encara amb conservadorisme, des de fora.

Adolf Beltran i Humbert Roma

preparades les eleccions a cambres agràries i es crearen les organitzacions adequades per a copar-ne les vocalies i les presidències. D'aquí sorgiren UFADE (Unión de Federaciones Agrarias de España) i Jóvenes Agricultores, les quals integren amb la CNAG (Confederación Nacional de Agricultores y Ganaderos), afiliada a la patronal CEOE, el front organitzat de la dreta en el camp, clarament vinculat, a través dels seus dirigents, a la UCD, en un primer moment, i a la

Una «transició» repetidament ajornada.

postfranquisme, les llibertats sindicals reconegudes per la Constitució i la democratització de les estructures del camp segueixen esperant, mentre les forces de l'immobilisme agrari orquestraven demagògicament tota la seua capacitat de resistència.

Corria l'any 1977, quan el plenipotenciari ministre d'UCD Fernando Abril Martorell i el màxim cacic del sindicalisme vertical del camp, Luis Mombiedro de la Torre, dissenyaren la continuïtat de les antigues Hermandades de Labradores y Ganaderos, en el nou context polític i social. Foren

Coalición Popular, especialment al PDP, en l'actualitat.

Les Cambres, com a corporacions de dret públic, són subvencionades per l'administració i fan servir funcionaris que, en la major part, provenen de l'antic sindicalisme franquista. L'afiliació és obligatòria i les atribucions, previstes o autoadjudicades, ultrapassen amb escreix el simple assessorament tècnic i s'endinsen en el terreny de la política agrària, el control de les subvencions i, fins i tot, determinats aspectes de la gestió municipal en els nuclis rurals.

L'any 1978 se celebraren les primeres eleccions a les cambres, amb el boicot del sindicalisme democràtic i progressista, representat per la COAG (Coordinadora de Organizaciones de Agricultores y Ganaderos) i les seues Unions de Llauradors. La consigna de no-participació es fonamentava en el fet que les Cambres pretenien substituir el paper del sindicalisme agrari i tergiversar la clarificació d'opcions entre els agricultors. Malgrat això, en molts casos, les Unions van presentar candidatures a les cambres i la COAG fou, paradoxalment, el sindicat que més vocals n'obtingué. En la cúpula dirigent de la Conca (Confederación Nacional de Camaras Agrarias), però, UFADE, Jóvenes i CNAG, van ocupar el poder. No debades, el president de la Conca, J. M. Giralt, és també president d'UFADE; el vice-president, Francisco Senovilla, és vice-president d'UFADE i entre els vocals de l'executiva hi ha coneguts dirigents de Jóvenes Agricultores i de CNAG, com ara José Bohórquez y Mora Figueroa, vice-president de la CEOE. Tres organitzacions que ja funcionen juntes en la pràctica i que han iniciat entre elles un procés de convergència, amb la recent coordinació UFADE-Jóvenes.

La desaparició de les cambres

La demanda de la COAG ha estat, des d'un principi, la desaparició de les cambres, l'exigència del protagonisme sindical per a les organitzacions professionals agràries, mitjançant la creació de consells locals agraris, la canalització dels serveis tècnics que ara ofereixen les cambres a través d'organismes comarcalitzats dependents del Servei d'Extensió Agrària (estadístiques, assessorament, tractament de plagues, etc...) i el traspass de les funcions de tipus econòmic a les cooperatives.

Com en tantes altres coses, l'accés dels socialistes al poder féu concebre esperances als sectors progressistes del camp, que esperaven veure satisfetes les seues reivindicacions. El govern de Felipe Gonzalez i el ministre Carlos Romero, però, retardaren qualsevol actuació concreta sobre el particular i, al final de la legislatura, s'han decidit a llançar un avantprojecte de llei de bases de cambres agràries que ha tingut la virtut de generar l'oposició aferrissada de la dreta i de

Giralt, president d'UFADE.

tot l'aparell de les cambres, el mandat de les quals s'ha vist artificialment allargat per quatre anys més del que els corresponia, gràcies a la indecisió del govern a l'hora de dissoldre-les i d'agilitzar un nou model d'organització democràtica del camp.

Fonts de la Unió de Llauradors del País Valencià atribueixen aquesta estranya actuació dels socialistes a la voluntat de donar temps a la UPA (Unión de Pequeños Agricultores), vinculada a UGT, per arreglar entre el col·lectiu camperol.

La decisió d'intervenir determinades corporacions, com a conseqüència d'auditories que han descobert operacions extrapressupostàries per valor de més de 50 milions de pessetes en la cambra provincial de València, per exemple, i contracció d'obligacions per damunt del pressupost anual, en la de Carcaixent, està servint al País Valencià d'espantall per a les opcions immobiliàries davant del col·lectiu agrícola. Així, José Luis Rodrigo, president de la Cambra de

València, s'ha apressat a negar les acusacions i a buscar motivacions polítiques tot afirmant que «saben que no ens callem i que, quan les coses no ens agraden, ho diem, trone per on trone...»

Els sectors progressistes havien denunciat repetidament la utilització de la infraestructura de les cambres, «que paguem tots els agricultors», per a les peculiars campanyes de les organitzacions de la dreta i, especialment, per a la convocatòria de la manifestació del dia 20 contra el projecte de llei socialista.

Cambres al Principat, la dissolució que no va ser

El 2 d'octubre de 1980 amb el vot favorable de CiU, ERC, PSC-PSOE i PSUC —és a dir, els qui amb un excés d'optimisme els d'Unió de Pagesos anomenen encara «els partits que ens donen suport»— el Parlament de Catalunya aprovava una resolució a favor de la dissolució de les cambres agràries i la posada en marxa d'un organisme de serveis agraris en el si de la Conselleria d'Agricultura, que permetés donar uns serveis pròxims al pagès i no polititzats.

La resolució no era sinó el fruit d'una llarga lluita del sindicat unitari democràtic i nacional dels pagesos del Principat, en contra de la pervivència d'aquesta herència del franquisme que, «mitjançant un canvi de noms», la UCD havia perpetuat.

Quasi cinc anys després —nova correlació de forces al Parlament— el nou conseller d'Agricultura, Josep Miró i Ardèvol, que a l'octubre del 80 militava en els rengles dels Centristes de Catalunya (grup que no havia votat l'acord de dissolució de les cambres agràries) i que després va passar a Convergència, va irrompre en el món de l'agricultura catalana. Del bracet del seu assessor i ex-company de centrisme Pere Rosselló, president de la Cambra Agrària Provincial de Lleida —entre els seus múltiples càrrecs— Josep Miró va tirar endavant, amb l'oposició frontal d'Unió de Pagesos, i sense acceptar cap mena de pacte ni amb els sindicats ni amb l'oposició parlamentària del PSUC i el PSC-PSOE, una llei catalana de cambres agràries que no feia sinó consolidar les existents o empitjorar-les, en detriment de la llibertat.

El PSOE de Madrid, entre la mandra i la por

Per part del nou govern socialista

de Madrid no hi havia hagut sinó desídia —en el millor dels casos— o por a l'hora d'abordar aquest tema cada vegada més podrit. Mentrestant, a través de l'Institut de Relaciones Agrarias, el Ministeri seguia abocant diners públics a cabassos —6.000 milions de subvenció, l'any 1984, per exemple— a les cambres agràries, i anava filtrant a la premsa projecte rere projecte de llei, uns més porucs encara que els altres.

En relació al Principat, s'hi produí un contenciós sobre les competències autonòmiques en aquesta matèria: d'una banda, el govern de Madrid mantenia el criteri dels centristes de congelar els traspàsos de les cambres agràries a la Generalitat, aprovats per la Comissió Mixta l'octubre del 80 —precisament quan el parlament va aprovar-ne la dissolució—, però no fets efectius mai, perquè el mateix govern d'UCD els va congelar. Situació que s'ha mantingut fins ara, tot i l'acord unànim del parlament —i també d'Unió de Pagesos, perquè difícilment es pot dissoldre una cosa sobre la qual no es té competències—, de reclamar l'efectivitat del traspàs. De l'altra, quan el parlament va aprovar la llei Miró, aquesta oposició al traspàs es va reforçar amb la presentació d'un recurs d'inconstitucionalitat contra la llei, recurs que el ministre Romero va pretendre presentar com si fos resultat d'una petició d'Unió de Pagesos. El sindicat, que havia demanat la intervenció del Defensor del Pueblo i del Síndic de Greuges contra la llei Miró, al·legant exclusivament els aspectes que atempten a la llibertat sindical al camp, en obligar els pagesos a afiliar-s'hi i cotitzar tant si volen com si no, va expressar la seva protesta per la utilització del seu nom i el seu prestigi en va per part del ministre. Unió de Pagesos va haver de recordar a Romero que la seua posició segueix sent la dissolució pura i simple de les Cambres Agràries a tots els nivells.

¿Qui manté Giralt, Rosselló... i tant altres?

Si l'acord del Parlament de Catalunya de l'any 1980 s'hagués acomplit, i no hagués estat boicotejat pels mateixos que el van aprovar, ara dels

Dalt, carxofes llançades a la via pública, com a protesta per la política del govern.

senyors Josep M. Giralt (president de la cambra agrària provincial de Barcelona, de la CONCA a Madrid i de tantes altres coses), Pere Rosselló (vell conegut d'Unió de Pagesos, que va portar algun dels seus dirigents a judici ara fa uns anys perquè no li va agradar que diguessin que pensen d'ell) i tants altres, no se'n cantaria gall ni gallina.

Ascendits als seus càrrecs estatals des de Catalunya, es dediquen a fer política i muntar manifestacions tot fent servir, entre d'altres, els mitjans de les cambres agràries, com van denunciar dirigents de la Unió de Page-

sos en roda de premsa tres dies abans de la concentració «monstre» a Madrid.

Les proves apuntades eren contundents. Ja el set de febrer, Pedro Rosselló Esteban enviava un escrit com a president de la cambra de Lleida als presidents de les cambres agràries locals, on els anunciava «diversos actos encaminados a conseguir un gran encuentro en Madrid de más de 200.000 personas» i els advertia: «comprenderán que la organizacion i los pasos que demos para la misma tienen que ser muy medidos».

El 14 d'abril, José M. Giralt Forner, com a president de la CONCA, enviava una carta als presidents de les cambres agràries locals convidant-los ja a fer propaganda de la manifestació del dia vint contra el projecte de llei del ministre.

Dos dies abans, el dotze d'abril el president de la cambra agrària local de Vilasar de Mar —el Maresme— ja havia signat una carta als pagesos on els comunicava que la Cambra havia aprovat «donar suport acudint a la manifestació que, a nivell nacional, organitza el Centre Nacional de Joves Agricultors». I afegia una nota a peu de pàgina: «desplaçament *gratuit*» a Madrid en autocar. També pots venir amb els teus familiars». I tot això perquè, després de la convocatòria d'eleccions al Parlament espanyol, el projecte de llei del ministre Romero torne a arxivar-se, esperant la pròxima legislatura. □